

Εκτός από ακαδημαϊκό πρότυπο ο Παπαγιάννης έγινε για τον Φίλιππο και πρότυπο συμπεριφοράς. Ο τρόπος με τον οποίο συμπεριφερόταν όχι μόνο στους φοιτητές αλλά και στις καθαρίστριες που καθάριζαν το γραφείο του ήταν χαρακτηριστικός. Χωρίς ίχνος αλαζονείας, αλλά και χωρίς επίπλαστες ευγένειες, τους έκανε όλους να νιώθουν άνετα μαζί του. Δεν κρατούσε αποστάσεις ασφαλείας, γιατί ακριβώς δεν είχε ανασφάλειες. Βλέποντάς τον και συγκρίνοντάς τον με άλλους καθηγητές, ο Φίλιππος κατάλαβε ότι κάθε άνθρωπος δείχνει τον χαρακτήρα του όχι από το πώς συμπεριφέρεται προς τους ανώτερους ή τους όμοιούς του, αλλά, κυρίως, από τη συμπεριφορά που επιδεικνύει προς τους θεωρητικά κατώτερους του στην ιεραρχία. Μάλιστα, όταν ο Φίλιππος του είχε αναφέρει ένα περιστατικό για τον τρόπο με τον οποίο αντιμετώπισε κάποιος μεγαλόσχημος καθηγητής έναν φοιτητή που είχε πάει να του ζητήσει μερικές πληροφορίες για τη διπλωματική του, ο Παπαγιάννης τού είχε πει:

«Φίλιππε, αν θες να μάθεις τον χαρακτήρα ενός ανθρώπου, μη σε ξεγελάει ο τρόπος με τον οποίο συμπεριφέρεται στον προϊστάμενο ή τον συνάδελφό του, αλλά δες πώς συμπεριφέρεται σε μια καθαρίστρια ή σ' έναν σερβιτόρο. Αυτό θα σου πει πολλά!».

Έναν χρόνο αφότου ξεκίνησε το διδακτορικό του, ο Φίλιππος έδωσε στον Παπαγιάννη ένα πρώτο σχέδιο μιας ερ-

γασίας που θα έστελναν για δημοσίευση, προκειμένου να του ρίξει μια τελευταία ματιά. Η βασική δουλειά είχε γίνει από τον Φίλιππο και τη Διακάκη, κι εκείνος είχε δώσει μια δυο ιδέες για το πώς να γράψουν τα συμπεράσματα. Λόγω της μεγάλης εμπειρίας του ήταν ειδικός στο να βλέπει την ουσία πίσω από τους αριθμούς και τις εξισώσεις, κάτι που δεν είναι τόσο προφανές στους νέους ερευνητές. Ως είθισται, είχαν μπει τα ονόματα και των τριών ως συγγραφέων της δημοσίευσης. Έτσι γινόταν συνήθως. Το όνομα του καθηγητή έπρεπε να βρίσκεται στο εξώφυλλο του άρθρου. Όντως κάποιοι καθηγητές προσέδιδαν κύρος στο άρθρο με την αναφορά του ονόματός τους, ακόμα κι αν δεν είχαν συμβάλει αρκετά στην εκπόνηση του έργου. Οι περισσότεροι όμως, εκείνοι που το θεωρούσαν δεδομένο και σχεδόν το απαιτούσαν, το έκαναν για να προσθέσουν μία ακόμα δημοσίευση στο βιογραφικό τους, έστω κι αν είχαν μαύρα μεσάνυχτα σχετικά με το τι περιλάμβανε η εργασία.

Την επόμενη μέρα ο Παπαγιάννης πήγε στο εργαστήριο με τις σελίδες που του είχε αφήσει ο Φίλιππος και του είπε:

«Πολύ ωραία, Φίλιππε. Μία διόρθωση είχα μόνο...» και του έδωσε τις σελίδες.

Ο Φίλιππος είδε τη διόρθωση στην πρώτη σελίδα. Ο Παπαγιάννης το μόνο που είχε κάνει ήταν να σβήσει το όνόμα του από τους συγγραφείς της εργασίας. Ο Φίλιππος τον κοίταξε απορημένος.

«Φίλιππε, δεν κατάλαβα γιατί με βάλατε στους συγγραφείς. Άλλωστε μια ιδέα σας έδωσα. Δεν είχα δα και τόση συμβολή ώστε να με συμπεριλάβετε ως συν-συγγραφέα. Το πολύ πολύ να με βάλετε στις ευχαριστίες...» του είπε ο Παπαγιάννης, κατανοώντας την απορία στο βλέμμα του Φίλιππου.

«Μα εγώ νόμιζα ότι έτσι κάνουνε...»

«Όχι εγώ, όχι εδώ!» είπε εννοώντας το ΕΒΕΣ. «Δική σας είναι η δουλειά και πρέπει να αρχίσετε να εμφανίζεστε μόνοι σας, να σας μαθαίνουν ως δίδυμο που δουλεύει στα συγκεκριμένα θέματα. Να δώσετε το δικό σας στίγμα, να ανοίξετε τα φτερά σας!»

Στον Φίλιππο άρεσε πολύ αυτή η τελευταία φράση του, «Να ανοίξετε τα φτερά σας!». Την είχε ξανακούσει και σε μια διήγηση του Λουκά πριν από κάμποσα χρόνια, όταν εκείνος ήταν ένας μικρός εκκολαπτόμενος πολίστας.

Τρεις περίπου μήνες αργότερα χτύπησε το τηλέφωνο του Φίλιππου στο εργαστήριο. Ήταν η Διακάκη.

«Φίλιππε, ήρθαν οι παρατηρήσεις από τους ανώνυμους κριτές για το άρθρο. Έλα από το γραφείο να τις δούμε».

Ο Φίλιππος τινάχτηκε όρθιος και σε χρόνο μηδέν βρέθηκε στο γραφείο της Διακάκη. Είχε αγωνία να δει τις παρατηρήσεις.

«Κοίταξε, Φίλιππε... Έχω και καλά και κακά νέα...» είπε η Διακάκη μόλις τον είδε. Και συνέχισε. «Τα καλά νέα είναι ότι δεν το απέρριψαν. Τα κακά νέα είναι ότι πρέπει να ξανακάνουμε νέα υπολογιστικά πειράματα. Δεν είναι αρκετά, λέει ο δεύτερος κριτής, και προτείνει –σχεδόν απαιτεί– να εφαρμοστεί η μέθοδος και σε μεγαλύτερα προβλήματα».

«Εντάξει...» είπε ο Φίλιππος. «Θα μας πάρει λίγο χρόνο, αλλά δεν είναι και δύσκολο. Ο πρώτος και ο τρίτος κριτής τι λένε;» ρώτησε στη συνέχεια.

«Ο πρώτος είναι εκτός τόπου και χρόνου. Δεν κατάλαβε καν περί τίνος πρόκειται και λέει τα δικά του. Θα του γράψω εγώ μια διακριτική απάντηση όπου θα λέω πόσο χρήσιμες ήταν οι παρατηρήσεις του, αλλά θα του πω με τρόπο

ότι αυτά που λέει είναι αντικείμενο άλλου, διαφορετικού άρθρου. Ο τρίτος θέλει μόνο να προσθέσουμε κάποιες βιβλιογραφικές αναφορές, όλες του ίδιου συγγραφέα, που, όπως μπορείς να υποψιαστείς, είναι δικές του εργασίες. Θεωρεί μάλλον ότι έξω απ' αυτόν δεν υπάρχει επιστήμη. Δεν είναι πολύ σχετικές με τη δουλειά μας, αλλά δεν πειράζει. Θα κάνουμε και σ' αυτόν το χατίρι. Αυτούς τους δύο άσ' τους σε μένα».

Εκτός λοιπόν από την οικονομική και την αμυντική διπλωματία υπάρχει και η επιστημονική διπλωματία, σκέφτηκε ο Φίλιππος. Και είχε πολλά ακόμα να μάθει.

«Ωραία! Πάω να ξεκινήσω τότε με τις παρατηρήσεις του δεύτερου κριτή!» είπε ο Φίλιππος ενώ σηκωνόταν από το γραφείο. «Μπορείτε να μου το τυπώσετε;»

Ενώ ο εκτυπωτής τύπωνε το e-mail με τις προτεινόμενες από τους κριτές διορθώσεις, η Διακάκη τού είπε:

«Α, και κάτι άλλο, Φίλιππε. Βάλε το όνομά σου ως το πρόσωπο με το οποίο θα μπορούν να επικοινωνήσουν, για να στέλνουν σε σένα όλη την αλληλογραφία». Και συνέχισε γελώντας. «Δε θα το παίζω συνεχώς “μαμά” σου...».

Έπειτα από είκοσι μέρες, αφού έκαναν τις τροποποιήσεις και τις διορθώσεις που απαιτούσαν οι κριτές, υπέβαλαν ξανά το άρθρο. Σ' έναν περίπου μήνα ο Φίλιππος είδε στον υπολογιστή του ότι είχε έρθει ένα e-mail από το επιστημονικό περιοδικό σχετικά με το υπό δημοσίευση άρθρο τους. Δεν το άνοιξε αμέσως. Παρά την αγωνία και τη λαχτάρα του να δει αν έγινε δεκτό ή όχι, ήθελε λίγο χρόνο για να προετοιμαστεί ψυχολογικά πριν πατήσει το κουμπί. Κι αν ήταν απορριπτικό; Κι αν ήθελαν περισσότερες διορθώσεις; Τοποθέτησε τον δρομέα του ποντικιού επάνω στο σχετικό e-mail, και αφού περίμενε δυο τρία δευτερόλεπτα κρα-

τώντας την αναπνοή του, πάτησε αποφασιστικά το κουμπί για να το ανοίξει.

Αχ, να έχει γίνει δεκτό..., προσευχήθηκε από μέσα του. Μόλις λοιπόν το άνοιξε, άρχισε αυτόματα να ψάχνει στο κείμενο τη μαγική λέξη «accepted» παρακάμπτοντας τα τυπικά της εισαγωγής. Αρκεί βέβαια να μην είχε αυτό το ενοχλητικό «not» μπροστά...

«Ναιιι!» φώναξε μόλις τη βρήκε κι έσφιξε ασυναίσθητα τις γροθιές του από τη χαρά του. Ο Μοιρασβεντής και ο Σεραφίδης, που κάθονταν στα διπλανά γραφεία, γύρισαν με απορία και τον κοίταξαν.

«Έβαλε κανένα γκολ ο Παναθηναϊκός;» τον ρώτησε ο Σεραφίδης περιπαικτικά.

«Περίπου...» του απάντησε ο Φίλιππος. «Έγινε δεκτό το άρθρο μας σ' αυτό το στριφνό *Operations Research!*»

«Αυτό δεν είναι γκολ. Είναι σαν να πήρατε πρωτάθλημα!» του είπε χτυπώντας τον στην πλάτη ο Μοιρασβεντής, που είχε εν τω μεταξύ σηκωθεί και είχε πάει δίπλα του να δει τα πειστήρια του κατορθώματος.

Ο Φίλιππος πήρε αμέσως τηλέφωνο τη Διακάκη για να της πει τα καλά νέα.

«Μπράβο, Φίλιππε! Τελικά είχα δίκιο που επέμενα να το στείλουμε εκεί. Μας έβγαλαν λίγο το λάδι, αλλά άξιζε τον κόπο. Αλλιώς μετράει η δημοσίευση στο *Operations Research* και αλλιώς οπουδήποτε αλλού...» του είπε.

Ο Φίλιππος ήταν τόσο ευτυχισμένος, που δεν μπορούσε να μη μοιραστεί τη χαρά του με τον καλύτερό του φίλο. Το ίδιο απόγευμα μάλιστα συναντήθηκαν στον «Πράπα».

«Λουκά, πώς νιώθεις όταν κερδίζεις έναν δύσκολο αγώνα; Έτσι ένιωσα κι εγώ σήμερα. Εσύ κάνεις προπόνηση για να νικήσεις στους αγώνες, κι εγώ ασχολούμαι με την έρευ-

να για να κάνω δημοσιεύσεις. Αυτό είναι το δικό μας κριτήριο αξιολόγησης».

«Το μοναδικό;»

«Εεε..., περίπου. Τώρα που το σκέφτομαι, δεν είναι το μοναδικό. Ίσως όμως είναι το πιο σημαντικό...»

«Όπως και σε μας. Κάθε παίκτης και κάθε ομάδα αξιολογούνται με βάση τις νίκες και τα πρωταθλήματα. Μόνο που σε μας, δυστυχώς, το σύστημα δεν έχει μνήμη. Είσαι όσο καλός ήσουν την τελευταία φορά. Άδικο αυτό...» είπε ο Λουκάς σαν να σκεφτόταν φωναχτά.

«Δεν ξέρω αν είναι άδικο ή όχι, αλλά εσύ τι ανησυχείς; Τώρα είσαι στο φόρτε σου. Σε κάθε παιχνίδι είσαι και καλύτερος!» του είπε ο Φίλιππος χτυπώντας τον στην πλάτη.

«Μέχρι τότε όμως, ρε Φίλιππε; Βλέπεις, ο πρωταθλητισμός με το σώμα έχει ημερομηνία λήξης, ενώ σε σας ο πρωταθλητισμός με το πνεύμα δεν έχει ή, κι αν έχει, μετατίθεται για πολύ αργότερα».

«Εγώ δε βλέπω πάντως να πλησιάζεις αυτή την ημερομηνία λήξης. Δεν είσαι συνηθισμένη μπαταρία. Είσαι αλκαλική και διαρκείς περισσότερο!» είπε ο Φίλιππος χαμογελώντας με την παρομοίωσή του. Τι την ήθελε...

«Οχ, τώρα που είπες μπαταρίες, μου θύμισες ότι σήμερα είναι Τρίτη και μάλλον στην προπόνηση θα έχουμε “φόρτιση” για το Σάββατο...» είπε ο Λουκάς και άρχισε να ψάχνει με το βλέμμα του τον σερβιτόρο για τον λογαριασμό. Η προπόνηση δεν μπορούσε να περιμένει, ιδίως τώρα που έφταναν στην πιο κρίσιμη καμπή...

* * *

Ο Φίλιππος δε θα έχανε ένα τέτοιο παιχνίδι. Ένας τελικός